

AIOTKO ÄÄNESTÄÄ?

TAVOITTEET

- Harjoitellaan ilmaisemaan omia arvoja ja mielipiteitä ja keskustelemaan niistä;
- Tutustutaan sanoihin ja fraaseihin, jotka liittyvät äänestämiseen, vaaleihin ja vaikuttamiseen;
- Tutustutaan Suomen vaalijärjestelmään ja etsitään yhdessä tietoa Suomen puolueista ja muista yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Aiotko äänestää? -tuokiota pohjustamaan sopii hyvin esimerkiksi *Minusta se on hyvä idea!* -mielipidetuokio. On kuitenkin vetäjän harkinnan varassa, missä vaiheessa ja missä järjestyksessä tuokioita käytetään.

Vetäjiä olisi hyvä olla kaksi, niin että toinen voi toimia avustajana. Jos toista vetäjää ei löydy, joku osallistujista voi toimia myös avustajana.

TUOKIOSSA HARJOITELTAVAT FRAASIT

- *Aiotko äänestää?*
- *Minulla on äänioikeus... / Minulla on oikeus äänestää.../Minä saan äänestää...vaaleissa.*
- *Minulle ... on tärkeä arvo.*
- *Minusta on tärkeää, että...*
- *Kannatan ...*
- *Vastustan ...*

MATERIAALI

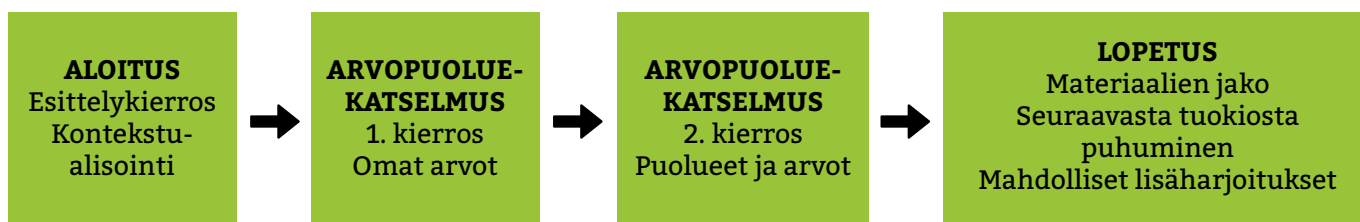
Liitteet:

- A) **Helpot arvo-puoluekortit**
(”harjoituspuolueet”, 2-puoleiset)
- B) **Vaativammat arvo-puoluekortit**
(2-puoleiset)
- C) **Sanasto- ja tietomoniste**

Vetäjä valitsee joko helpot tai vaativammat arvo/puoluekortit.

Lisämateriaalina voidaan käyttää esimerkiksi vaali-ilmoituksia, vaalikoneiden sisältöjä, uutisia ja muuta ajankohtaista aineistoa. Lisämateriaalin käyttö on harkinnanvaraista ja riippuu mm. osallistujien tarpeista ja taitotasosta sekä käytettävissä olevasta ajasta. Vetäjän kannattaa myös seurata ajankohtaisia tapahtumia ja keskustella niistä osallistujien kanssa.

TUOKION KULKU

Kuvio 1. Tuokion kulku vaiheittain.

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Vetäjä ja avustaja esittäytyvät ja kirjoittavat nimensä tarralappuun ja kiinnittävät sen rintaansa. Ryhmäläisiä ohjeistetaan tekemään samoin. Vetäjä sanoo uudestaan ”Minä olen X” ja kysyy avustajalta ”Kuka sinä olet?”. Avustaja vastaa ja kysyy vieressä olevalta ”Kuka sinä olet?”. Tämä vastaa ja kysyy seuraavalta. Tarvittaessa vetäjä ohjaa tähän sanallisesti tai käsieleellä.

KONTEKSUALISOINTI

Esittelykierroksen jälkeen vetäjän kannattaa vielä rakentaa tuokiolle konteksti. Hän voi esimerkiksi kertoa lyhyesti, että _____vaalit lähestyvät, ja tarkoituksena on valmistua niihin, esimerkiksi näin:

- Pian on kuntavaalit/eduskuntavaalit/EU-vaalit, ja teilläkin on (tai voi olla) silloin äänioikeus. Tänään tutustumme (Suomen) puolueisiin ja mietimme, mitä niistä voisitte äänestää; tai
- Ensi kuussa valitaan Meidän piha -yhdistyksen uusi hallitus. Tekin saatte silloin äänestää. Tänään tutustumme Meidän pihan puolueisiin, joista voitte valita sopivat ehdokkaat. (Huom. Vaalien järjestäjänä voi toimia paitsi Meidän piha myös esim. Meidän koulu, Meidän opisto tai mikä tahansa todellinen tai kuvitteellinen yhteisö.)

Tässä yhteydessä osallistujille voi jakaa myös sanasto- ja tietomonisteen (LIITE C) ja tutustua sanastoon aluksi.

ARVO-PUOLUEKATSELMUS

Osallistujille jaetaan joko helpot tai vaativammat arvo-puoluekortit (LIITE A ja B).

- Molempien korttien A-puolella on erilaisia arvoja sekä fraaseja niiden ilmaisemiseksi.
- Helppojen korttien B-puolella esitellään ”harjoituspuolueita” sekä niiden ajamia arvoja. Helppojen korttien puolueet voivat edustaa myös työpaikan, yhdistyksen, oppilaitoksen tms. pienimuotoisen vaaliin ehdokaslistoja.
- Vaativien korttien B-puolella esitellään todellisia Suomen puolueita. Nämä kortit sopivat erityisen hyvin silloin, kun on tulossa oikeat vaalit.

Vetäjä päättää, käytetäänkö helppoja vai vaativia kortteja. Molemmat pakat kannattaa silti ottaa mukaan! Jos Suomen puolueet tai monipuoluejärjestelmä yleensä eivät ole osallistujille tuttuja, tutustukaa yhdessä Suomen puolueisiin puoluekorttien avulla ja keskustelkaa niistä! Katso käsikirjoituksen lopusta lisää vinkkejä arvo-puoluekorttien käyttöön.

1. KIERROS:

Vetäjä kysyy osallistujilta vuorollaan: *”Millaiset asiat ovat sinulle tärkeitä? Millaisia arvoja sinä kannatat?”* Osallistajat vastaavat valitsemalla kortin A-puolelta yhden tai useamman itselleen tärkeän arvon. Kortissa on myös tyhjiä rivejä, joille osallistajat voivat itse lisätä arvoja tai asioita, joita he pitävät tärkeinä.

Muista varata riittävästi aikaa vaihtoehtojen läpikäymiseen. Sanat ja fraasit voidaan myös toistaa tarvittaessa yhdessä. Voit käyttää myös kuvia selittämisen tukena.

2. KIERROS:

Vetäjä kysyy nyt jokaiselta vuorollaan: *”Mitä puoluetta sinä voisit äänestää? Mikä puolue kannattaa samoja arvoja kuin sinä?”* Sananmuoto voi olla toinenkin ja sitä voi muunnella. Vastajat valitsevat kortin B-puolelta puolueen, jota he voisivat äänestää. He voivat käyttää apuna esim. näitä fraaseja:

- Voisin äänestää _____-puoluetta. He kannattavat ja vastustavat
- Puolue _____ voisi olla minulle hyvä vaihtoehto. He haluavat edistää ja suhtautuvat kriittisesti ...
- En ainakaan aio äänestää _____-puoluetta. He kannattavat ... eivätkä pidä ... tärkeänä.

Valinnaisena elementtinä vetäjä voi ehdottaa fraaseja, joiden avulla ilmaistaan, että valinta on vaikea:

- Minusta on vaikea päättää, kumpi olisi parempi, puolue ____ vai ____.
- Minusta on vaikea löytää sopivaa puoluetta. Minusta on tärkeää, että ..., mutta mikään puolue ei puhu siitä.
- Voinko luottaa siihen, mitä nämä puolueet lupaavat?

Jos tuokio halutaan toistaa, ensimmäisellä kokoontumiskerralla voidaan käyttää helppoja arvo-puoluekortteja. Osallistujat sitten saada vaativat arvo-puolue-kortit mukaan kotiin ja tutustua etukäteen Suomen puolueisiin niiden avulla.

LOPETUS

Tuokion lopuksi osallistujille jaetaan sanasto- ja tietomoniste, ellei tätä ole tehty tuokion alussa. Myös mahdollinen lisämateriaali jaetaan ja sovitaan seuraava tapaamiskerta. Tuokiota voi seurata myös erilaisia toiminnallisia lisäharjoituksia tai -aktiviteetteja.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT

VINKKEJÄ LISÄHARJOITUSTEN KEHITTÄMISEKSI

Tuokio voidaan halutessa lavastaa draamaksi tai roolipeliksi, joka sijoittuu arkipäivän kontekstiin. Tämä on valinnainen, toiminnallinen idea, jota sovelletaan ryhmän kielitason, dynamiikan ja käytettävissä olevan ajan mukaa. Esimerkiksi ...

Perusta oma puolue

Idea Osallisuuden kieltä oppimassa -hankkeessa Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä toteutetusta Unelmien Puolue -demokratiatyöpajasta ([katso video](#)). Ryhmä jaetaan pienryhmiin (3-5 hlö). Tähän voi ensin ottaa jonkun lämmittelyharjoitteen. Ohjaaja: Perustakaa oma puolue. Mitkä asiat ovat teille tärkeitä? Mitä asiaa puolueenne ajaa? Mikä on puolueenne nimi ja tunnus (voi esim. näytellä tai piirtää) / iskulause? Etsi ryhmäsi kanssa. Aikaa n. 15 min. ryhmän kanssa, riippuen toteutustavasta. Esitetään muille. Tätä voi jatkokehittää, jos ryhmä innostuu asiasta.

Leikkivaalit

Toinen mahdollinen toiminnallinen laajennus voisi olla leikkivaalit, joissa olisi vaalimainokset, äänestyskopit, liput, virkailijat ja kaikki mahdollinen ”rekvisiitta” mukana. Vaalit voisivat olla työpaikan, pihaparlamentin tai vaikka avaruusaluksen miehistön vaalit, eikä vaalilistojen olisi pakko olla todellisia puolueita. Oikeassakin yhteiskunnassa on pidetään joskus vaaleja, joiden listat eivät ole puoluepoliittiset, esim. S-osuuskunnan vaaleissa ei ole puolueita. Leikkivaalit voisi olla pitempikin projekti, ja siihen voisi liittyä monenlaista puuhaa, kuten vaalitenttejä, vaalimainosten askartelua ja tietysti itse vaalit.

LINKKEJÄ

Oikeusministeriön selkoviideo äänestämisestä, linkit:

- [Ennakkoon](#)
- [Vaalipäivänä](#)

VINKKEJÄ ARVO-PUOLUEKORTTIEN KÄYTTÖÖN

Milloin kannattaa käyttää helppoja kortteja ja milloin vaativia?

Vaativissa korteissa esitellään todellisia ja olemassa olevia Suomen puolueita. Vaativia kortteja kannattaa ilman muuta käyttää, jos osallistujien kielitaito suinkin vaan riittää. Onhan Osallisuuden kielen tavoitteena edistää maahanmuuttajien vaikutusmahdollisuuksia suomalaisessa yhteiskunnassa!

Vaativien puoluekorttien rinnalle sopii hyvin autenttinen ja ajankohtainen materiaali kuten puolueiden esitteet, vaalimainokset, vaalikoneet ja uutiset. Kannattaa myös pitää mielessä, ettei Suomen puoluekenttä ole kiveen hakattu: puolueita lakkautetaan, uusia perustetaan ja nimiäkin muutetaan. Puoluekortteja voi olla tarpeen päivittää aika-ajoin.

Helpot puoluekortit ovat opetuksellisia apuneuvoja, jotka kehittävät sanaston hallintaa. Ne kannattaa valita, jos osallistujien kielitaito ei vielä riitä kovin käsitteellisistä asioista puhumiseen. Helppojen korttien puolueet ovat harjoituspuolueita. Niiden nimestä voi päätellä, millaisia arvoja ne edustavat:

- Huolehditaan luonnosta -puolue
- Koulutus kunniaan -puolue
- Turvallisuus ensin -puolue
- Tasa-arvo kaikille -puolue
- Oikeudet työntekijöille -puolue
- Mahdollisuudet yrittäjille -puolue

Mukana on lisäksi yksi ”tyhjä” puolue, jonka osallistajat voivat itse luoda.

HUOM! Harjoituspuolueet eivät ole Suomen poliittisten puolueiden suoria vastineita, eikä niiden nimiä ei ole tarkoitettu peitenimiksi!

Harjoituspuolueita voi myös hyödyntää, jos vetäjä ja osallistajat haluavat välillä irtautua arjesta ja antaa mielikuvituksen lentää. Harjoituspuolueidenhan ei tarvitse olla nimenomaan Suomen puolueita. Ne voivat olla myös Tulevaisuuden Maan, Unelmien kaupungin tai jonkin muun kuvitteellisen valtakunnan puolueita.